

Νεοελληνική Γλώσσα α' γυμνασίου.

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ : Ενότητα 3

Περιγραφή. Αφήγηση.

Περίληψη.

Επιχειρήματα.

► Με την **περιγραφή** εννοούμε την αναπαράσταση χώρων, προσώπων, αντικειμένων, φαινομένων κτλ.

- Η περιγραφή συνδέεται με τον χώρο.
- Ακολουθεί πορεία από το γενικό στο ειδικό (λεπτομέρειες).
- Ο συγγραφέας μένει ακίνητος σε ένα σημείο και από εκεί περιγράφει τον χώρο ή μπορεί να κινείται μέσα σε αυτόν.
- Περιγράφουμε με γλώσσα κατανοητή. Αναφέρουμε όλα τα απαραίτητα στοιχεία γι' αυτό που περιγράφουμε.

Θέμα εργασίας:

- **Περιγράψτε** σε μια παράγραφο § ένα κτίριο (ένα σπίτι, το σχολείο κ.τ.λ.) :

→ Ξεκινήστε την περιγραφή με κάποιους γενικούς χαρακτηρισμούς (είναι μεγάλο το κτίριο; είναι παλιό ή καινούριο; σε τι χρησιμεύει; είναι δηλ. ένα σπίτι ή μια τράπεζα;).

→ Μετά αρχίστε την περιγραφή δίνοντας ειδικές πληροφορίες. Καλό είναι να ακολουθήσετε μια πορεία από πάνω προς τα κάτω ή από έξω προς τα μέσα.

→ Προσπαθήστε να περιγράψετε απλά και με ακρίβεια.

► Με την **αφήγηση** εννοούμε την προφορική ή γραπτή παρουσίαση ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων, πραγματικών ή φανταστικών.

- Η αφήγηση οργανώνεται με άξονα τον χρόνο, αλλά οι καταστάσεις συνδέονται αιτιολογικά μεταξύ τους.
- Η αφήγηση ακολουθεί τη δομή:
 1. **Πληροφορίες** για τους ήρωες, τον χρόνο και την κατάσταση από την οποία ξεκινά η αφήγηση.
 2. Η **εξέλιξη** της αφήγησης και το τελείωμά της.
 3. Η **λύση**: η κρίση (απόφαση) του αφηγητή για το νόημα της ιστορίας.
- Κύριος χρόνος της αφήγησης είναι ο αόριστος, αλλά χρησιμοποιείται και ο παρατατικός.
- Κύριο γνώρισμα της αφήγησης είναι οι συνδετικές λέξεις ή φράσεις που δείχνουν τη χρονική σειρά των γεγονότων και την αιτιολογική σχέση μεταξύ τους (όπως : *πρώτα, στην αρχή, μετά, ύστερα, αργότερα, στο τέλος / γιατί, επειδή, γι' αυτόν τον λόγο κ.άλ.*)

Θέμα εργασίας:

- **Αφηγηθείτε** ένα παιδικό παραμύθι που έχετε ακούσει.

→ Ξεκινήστε με τη φράση “μια φορά κι έναν καιρό...” ή “θα σας πω μια ιστορία...”.

→ Παρουσιάστε τον κεντρικό ήρωα και τα πρόσωπα της ιστορίας. Σε ποια κατάσταση βρίσκονται;

→ Αναφέρετε τα γεγονότα ξεκινώντας από το πρώτο σε χρονική σειρά, μετά στο δεύτερο κ.ο.κ.

→ Μην ξεχάσετε να δώσετε ένα τέλος (ευχάριστο ή δυσάρεστο) στην ιστορία σας.

► Περίληψη είναι ένα σύντομο κείμενο το οποίο συμπυκνώνει το βασικό νόημα ενός μεγαλύτερου κειμένου και μας πληροφορεί γι' αυτό.

Τα βασικά βήματα για την περίληψη είναι:

- Προσεκτική ανάγνωση του κειμένου.
- Εντοπισμός του κεντρικού θέματος του κειμένου.
- Μελέτη των παραγράφων §§ του κειμένου και υπογράμμιση των σημαντικών φράσεων ή λέξεων.
- Γραφή πλαγιότιτλων για κάθε παράγραφο § .
- Γραφή της περίληψης →
 - Ξεκινούμε με αναφορά στο κείμενο ή τον συγγραφέα ή απευθείας.
 - Αξιοποιούμε τις συνδετικές λέξεις.
 - Αναφέρουμε την κύρια θέση και τις βασικές ιδέες του κειμένου.
 - Πληροφορούμε, δε σχολιάζουμε.
 - Προσέχουμε τον αριθμό των λέξεων (να μην υπερβαίνει το όριο).

Δραστηριότητα 1 :

Διαβάστε το **κείμενο α** ή το **κείμενο β** που ακολουθούν και

- → βρείτε το κεντρικό θέμα (για ποιο πράγμα μας μιλάει ο συγγραφέας),
- → υπογραμμίστε τις σημαντικές λέξεις ή φράσεις σε κάθε παράγραφο,
- → γράψτε από ένα πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο,
- → γράψτε την περίληψη (50 – 60 λέξεις).

Κείμενο α : *Μια επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Βόλου με την τάξη μου.*

“ Περάσαμε από τις πρώτες αίθουσες του Μουσείου και μπήκαμε στην αίθουσα με τα νεολιθικά αντικείμενα. Αυτή η αίθουσα έχει το όνομα ενός αρχαιολόγου, του Χουρμουζιάδη. Υπήρχαν πεζούλες χτιστές, ξύλινοι πίνακες με ράφια για τα εκθέματα, ξύλινες κορνίζες με λινό ύφασμα, μια πλευρά τοίχου με σοβά και χτιστά ράφια. Ίσως προσπάθησαν να φτιάξουν το εσωτερικό ενός νεολιθικού σπιτιού. Τα αντικείμενα όλα είναι απλά τοποθετημένα κι έχουν τα περισσότερα προστατευτικό σχοινάκι μπροστά τους. Εκτός από τον τάφο με τον σκελετό που είναι σε ειδική βιτρίνα.

Αυτά που μας έκαναν εντύπωση στην αίθουσα είναι ένας ζωγραφιστός χάρτης που πιάνει όλον τον τοίχο (στο βάθος) και ένας άλλος τοίχος με διάφορα πετρώματα, σαν αυτά που βρίσκουν οι αρχαιολόγοι, όταν σκάβουν για αρχαία. Υπήρχαν πολλά αντικείμενα: ένα σπίτι μινιατούρα, ένας μικρός τάφος, διάφορα νεολιθικά εργαλεία και όπλα, κόκαλα και σπόροι. Στον τοίχο που είχαν τα κόκαλα των ζώων, προσέξαμε και ζωγραφιές με ζώα. Μεγάλα σκεύη, στα οποία αποθήκευαν παλιά διάφορα πράγματα ήταν τοποθετημένα κάτω από τον χάρτη. Ο τελευταίος τοίχος είχε διάφορα αντικείμενα (μπωλ, κανάτες, κούπες, κατσαρόλες, όλα πήλινα) σαν ένας τοίχος από κουζίνα σπιτιού. Αυτό που δεν μας άρεσε ήταν οι μικρές επιγραφές που δεν εξηγούσαν καλά όλα αυτά που βλέπαμε. Ρωτούσαμε, όμως, την αρχαιολόγο που μας έκανε ξενάγηση, και μας έλυνε όλες τις απορίες. Θα ήθελα να ξαναπάμε στο μουσείο, για να δούμε και τις άλλες αίθουσες! Είδαμε πολλά ενδιαφέροντα πράγματα και καταλάβαμε καλύτερα τη νεολιθική εποχή.”

[εργασία μαθήτριας β΄ γυμνασίου]

Κείμενο β : *Το σχολείο και το μουσείο.*

Τα μουσεία δεν αποτελούν χώρους έκθεσης και αποθήκευσης αρχαιολογικών ευρημάτων. Είναι πηγή γνώσης και πληροφοριών για όλους όσους ενδιαφέρονται να μάθουν για το παρελθόν. Η παρουσίαση του παρελθόντος δεν ικανοποιεί απλά την περιέργειά μας, αλλά μας προετοιμάζει περισσότερο για το τι θα αντιμετωπίσουμε στο μέλλον. Νιώθουμε τη συνέχεια της ανθρώπινης ιστορίας και αντιλαμβανόμαστε ότι κι εμείς μπορούμε να πάρουμε μέρος σ' αυτήν.

Τα μουσεία μπορούν και πρέπει να βοηθήσουν δημιουργικά στη μάθηση. Είναι δυνατό να συνεργαστούν με το δημόσιο σχολείο ξεκινώντας από το δημοτικό και συνεχίζοντας στο γυμνάσιο. Με τον ενεργό ρόλο των εκπαιδευτικών, αλλά και των μουσειοπαιδαγωγών μπορούν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των παιδιών και των εφήβων και να ενταχθούν στη σχολική καθημερινότητά τους και στις εξωσχολικές τους δραστηριότητες.

Οι νέοι είναι από τη φύση τους περίεργοι για καθετί νέο. Έρχονται στον χώρο του μουσείου και τα πάντα προκαλούν την περιέργειά τους. Ρωτούν να μάθουν για όλα και περιμένουν συγκεκριμένες απαντήσεις. Οι μαθητές παίρνουν πληροφορίες συμμετέχοντας ενεργητικά στη μάθηση. Το να αναλάβουν πρωτοβουλίες με συγκεκριμένες δραστηριότητες και να κινηθούν μέσα κι έξω από το μουσείο είναι αυτό που θα τους διδάξει ουσιαστικά την ιστορία του παρελθόντος.

► Χρησιμοποιούμε **επιχειρήματα** (λογικές + ορθές προτάσεις), για να υποστηρίξουμε την άποψή μας ή για να αντικρούσουμε την άποψη άλλων. Η χρήση των επιχειρημάτων μας βοηθάει να κατανοήσουμε ποιες απόψεις είναι ορθές ή πιο σημαντικές από άλλες και κυρίως να πείσουμε τους άλλους ότι αυτά που λέμε είναι σωστά.

Χρησιμοποιούμε επιχειρήματα με **παραδείγματα** ή επιχειρήματα με **αιτίες**.

Δραστηριότητα 2

- Γράψτε μία παράγραφο στην οποία θα δίνετε 3 – 4 αιτίες για τις οποίες είναι αναγκαίο όλοι μας να προστατεύουμε το περιβάλλον.
- Να αναφέρετε 4 – 5 παραδείγματα για το τι μπορούμε να κάνουμε, για να προστατέψουμε το περιβάλλον.